

SZKOŁA VAT

- lekcja 62 -

Instytucja przedstawiciela podatkowego

Omawiając szczegółowo tematykę podatku VAT, nie można zapomnieć o instytucji przedstawiciela podatkowego. Dlatego z tej lekcji dowiesz się:

- kto zobowiązany jest ustanowić przedstawiciela podatkowego,
- kto może zostać przedstawicielem podatkowym,
- jak ustanowić przedstawiciela podatkowego,
- jakie są obowiązki przedstawiciela podatkowego.

Kto zobowiązany jest ustanowić przedstawiciela podatkowego?

Z art. 18 ust. 1 ustaw o VAT wynika, że podatnik nieposiadający siedziby działalności gospodarczej lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego, podlegający obowiązkowi zarejestrowania się jako podatnik VAT czynny, jest obowiązany ustanowić przedstawiciela podatkowego.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych może jednak określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których nie ma obowiązku ustanawiania przedstawiciela podatkowego, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego rozliczenia podatku przez podmioty nieposiadające siedziby działalności gospodarczej lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego. Tak wynika z art. 18 ust. 3 ww. ustawy. W związku z tym obowiązuje rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki

Regionalnej w sprawie braku obowiązku ustanawiania przedstawiciela podatkowego.

Wynika z niego, że obowiązku ustanawiania przedstawiciela podatkowego nie ma podatnik, jeżeli posiada siedzibę działalności gospodarczej lub stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium:

- 1) Królestwa Norwegii lub
- 2) Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

- będących państwami, z którymi zostały zawarte umowy w zakresie współpracy administracyjnej, zwalczania oszustw i dochodzenia należności w obszarze podatku od towarów i usług lub umowy o podobnym charakterze.

W przypadku podmiotów zwolnionych z obowiązku ustanawiania przedstawiciela podatkowego, a także podmiotów posiadających siedzibę działalności gospodarczej lub stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium państwa członkowskiego innym niż terytorium kraju, nic nie stoi na przeszkodzie, aby przedstawiciel podatkowy został mimo wszystko ustanowiony.

Kto może zostać przedstawicielem podatkowym?

Ta kwestia uregulowana została w art. 18b ustawy o VAT.

Przedstawicielem podatkowym może być osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) posiada siedzibę działalności gospodarczej na terytorium kraju,
- 2) jest zarejestrowana jako podatnik VAT czynny, a w przypadku, o którym mowa w art. 18d ust. 1 - jako podatnik VAT UE (w przepisie

tym mowa jest o podatniku niezarejestrowanym jako podatnik VAT czynny, który dokonuje na terytorium kraju wyłącznie importu towarów, których miejscem przeznaczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju i wywóz z terytorium kraju jest dokonywany przez importera tych towarów w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów),

- 3) przez ostatnie 24 miesiące nie zalegała z wpłatami poszczególnych podatków stanowiących dochód budżetu państwa, przekraczającymi odrębnie w każdym podatku odpowiednio 3% kwoty należnych zobowiązań podatkowych w poszczególnych podatkach; udział zaległości w kwocie podatku ustala się w stosunku do kwoty należnych wpłat za okres rozliczeniowy, którego dotyczy zaległość,
- 4) przez ostatnie 24 miesiące osoba fizyczna będąca podatnikiem, a w przypadku podatników niebędących osobami fizycznymi - osoba będąca wspólnikiem spółki cywilnej lub handlowej niemającej osobowości prawnej, członkiem władz zarządzających, głównym księgowym, nie została prawomocnie skazana na podstawie ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2023 r. poz. 654 i 818) za popełnienie przestępstwa skarbowego,
- 5) jest uprawniona do zawodowego wykonywania doradztwa podatkowego zgodnie z przepisami o doradztwie podatkowym lub do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Warunek określony powyżej w punkcie 3 uznaje się również za spełniony, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) podmiot uregulował, wraz z odsetkami za zwłokę, zaległości przekraczające odrębnie w każdym podatku odpowiednio 3% kwoty należnych zobowiązań podatkowych w poszczególnych podatkach, w terminie 30 dni od dnia powstania tych zaległości,

- 2) uregulowanie zaległości zgodnie z pkt 1 w ostatnich 24 miesiącach nie dotyczyło więcej niż dwóch okresów rozliczeniowych odrębnie w każdym podatku.

Z kolei punktu 5 nie stosuje się do agencji celnej, jeżeli podatnik ustanawiający ten podmiot przedstawicielem podatkowym dokonuje na terytorium kraju wyłącznie importu towarów, których miejscem przeznaczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju i wywóz z terytorium kraju jest dokonywany przez importera tych towarów w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów.

Jak ustanowić przedstawiciela podatkowego?

Przedstawiciela podatkowego ustanawia się w drodze sporządzonej na piśmie umowy, która powinna zawierać:

- 1) nazwy stron umowy oraz ich adresy i dane identyfikacyjne na potrzeby odpowiednio podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze,
- 2) adres, pod którym będzie prowadzona i przechowywana dokumentacja na potrzeby podatku,
- 3) oświadczenie podmiotu, który jest ustanawiany przedstawicielem podatkowym, o spełnieniu warunków do bycia przedstawicielem podatkowym,
- 4) zakres upoważnienia w przypadku określonym w art. 18c ust. 1 pkt 2 ustawy o VAT, czyli gdy przedstawiciel podatkowy wykonuje w imieniu i na rzecz podatnika, dla którego został ustanowiony inne czynności wynikające z przepisów o podatku od towarów i usług, jeżeli został do tego upoważniony w umowie (podstawowe obowiązki omówione zostaną w dalszej części),

5) w przypadku, o którym mowa w art. 18d ust. 1, zgodę przedstawiciela podatkowego na wykonywanie obowiązków i czynności podatnika, dla którego został ustanowiony, w imieniu własnym i na rzecz tego podatnika (w przepisie tym mowa jest o podatniku niezarejestrowanym jako podatnik VAT czynny, który dokonuje na terytorium kraju wyłącznie importu towarów, których miejscem przeznaczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju i wywóz z terytorium kraju jest dokonywany przez importera tych towarów w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów).

Obowiązki przedstawiciela podatkowego

Obowiązki przedstawiciela podatkowego określone zostały przez ustawodawcę w art. 18c i 18d ustawy o VAT.

Pierwszy z przepisów (art. 18c) stanowi, że przedstawiciel podatkowy wykonuje w imieniu i na rzecz podatnika, dla którego został ustanowiony:

- 1) obowiązki tego podatnika w zakresie rozliczania podatku, w tym w zakresie sporządzania deklaracji podatkowych oraz informacji podsumowujących VAT-UE, a także w zakresie prowadzenia i przechowywania dokumentacji, w tym ewidencji, na potrzeby podatku,
- 2) inne czynności wynikające z przepisów o podatku od towarów i usług, jeżeli został do tego upoważniony w umowie.

Przy czym przedstawiciel podatkowy odpowiada solidarnie z podatnikiem za zobowiązanie podatkowe, które przedstawiciel podatkowy rozlicza w imieniu i na rzecz tego podatnika.

Z kolei drugi z wyżej powołanych przepisów (art. 18d), mówi że w przypadku podatnika, który:

- 1) dokonuje na terytorium kraju wyłącznie importu towarów, których miejscem przeznaczenia jest terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju i wywóz z terytorium kraju jest dokonywany przez importera tych towarów w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów, oraz
- 2) nie jest zarejestrowany jako podatnik VAT czynny

- przedstawiciel podatkowy wykonuje, w imieniu własnym i na rzecz tego podatnika, obowiązki tego podatnika, o których mowa w art. 18c ust. 1 pkt 1, oraz - jeżeli umowa tak stanowi - inne czynności tego podatnika, o których mowa w art. 18c ust. 1 pkt 2.

Podatnik odpowiada solidarnie z przedstawicielem podatkowym za zobowiązanie podatkowe, które przedstawiciel podatkowy rozlicza w imieniu własnym na rzecz tego podatnika.

Zatem do podstawowych obowiązków przedstawiciela podatkowego należy zaliczyć:

- wykonywanie w imieniu i na rzecz podatnika, dla którego został ustanowiony, jego obowiązków w zakresie rozliczania VAT,
- sporządzanie deklaracji podatkowych w zakresie podatku VAT,
- sporządzanie informacji podsumowujących VAT-UE,
- prowadzenie i przechowywanie dokumentacji, w tym ewidencji, na potrzeby podatku VAT.

Przedstawiciel podatkowy może również wykonywać inne czynności wynikające z przepisów ustawy o VAT, jednak musi zostać do tego upoważniony w umowie ustanawiającej przedstawiciela podatkowego.